

Împreună cultivăm viitorul României

Evoluția lanțului valoric agro-alimentar pentru o AGRICULTURĂ COMPETITIVĂ

Bogdan Cernescu

Head of Corporate Banking BCR

A person wearing a blue and white plaid shirt is shown from the side, holding a large sunflower head with both hands. They are standing in a field of many other sunflowers. The background is a soft-focus landscape of sunflowers under a clear sky. The overall tone is calm and agricultural.

Unde se situează România în agricultura UE?

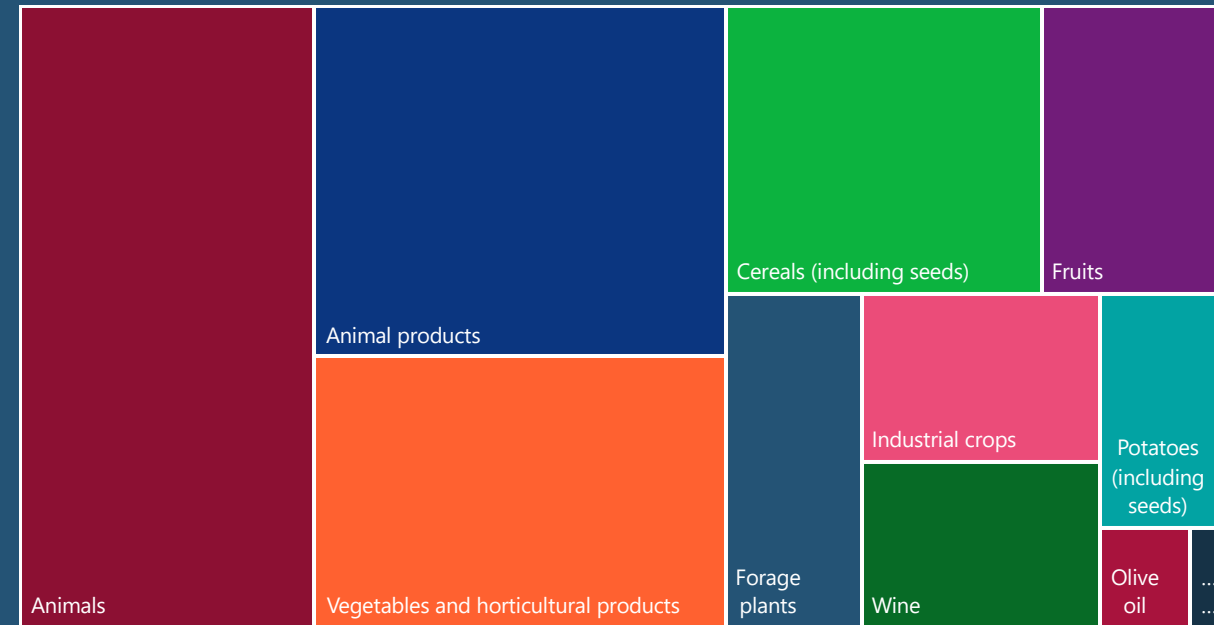
Agricultura românească este predominant orientată spre producția vegetală, în timp ce agricultura UE este împărțită, aproape egal, între producția vegetală și animală

Structura agriculturii românești în funcție de valoarea producției (date 2023)

- Structura agriculturii României se bazează **73% pe producția vegetală și 27% pe cea animală**.
- România exportă culturile ca materii prime, în loc să fie prelucrate în produse finite sau utilizate pentru hrana animalelor în ferme integrate.

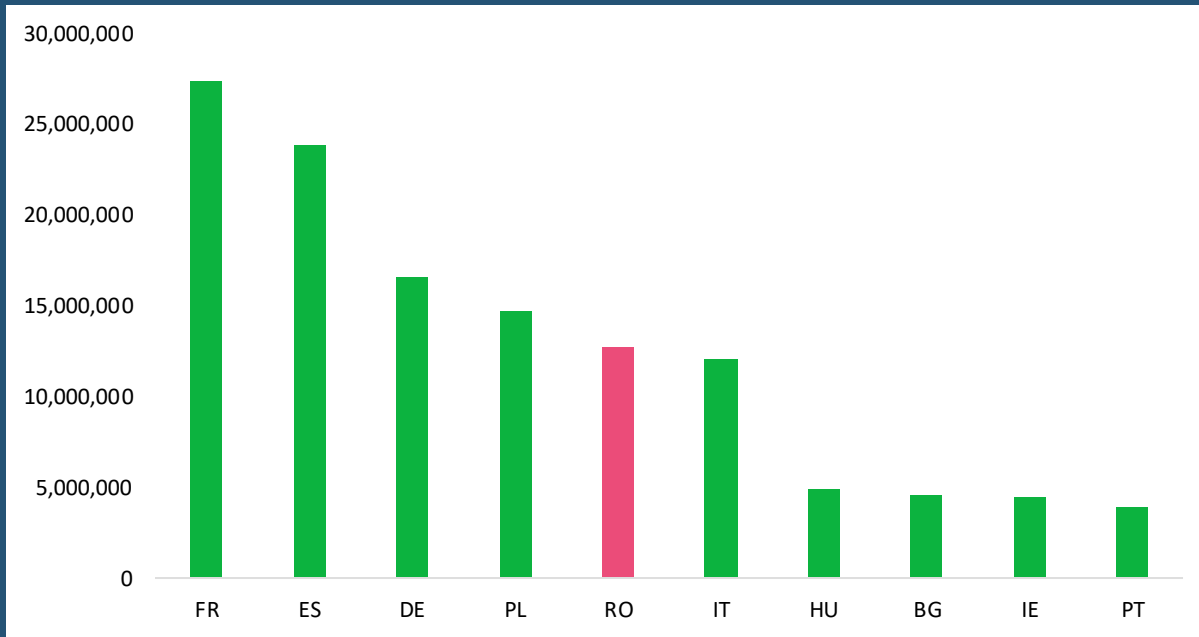
Structura agriculturii UE în funcție de valoarea producției (date 2023)

- Structura agriculturii UE pe baza valorii producției este de **57% producție vegetală și 43% producție animală**.

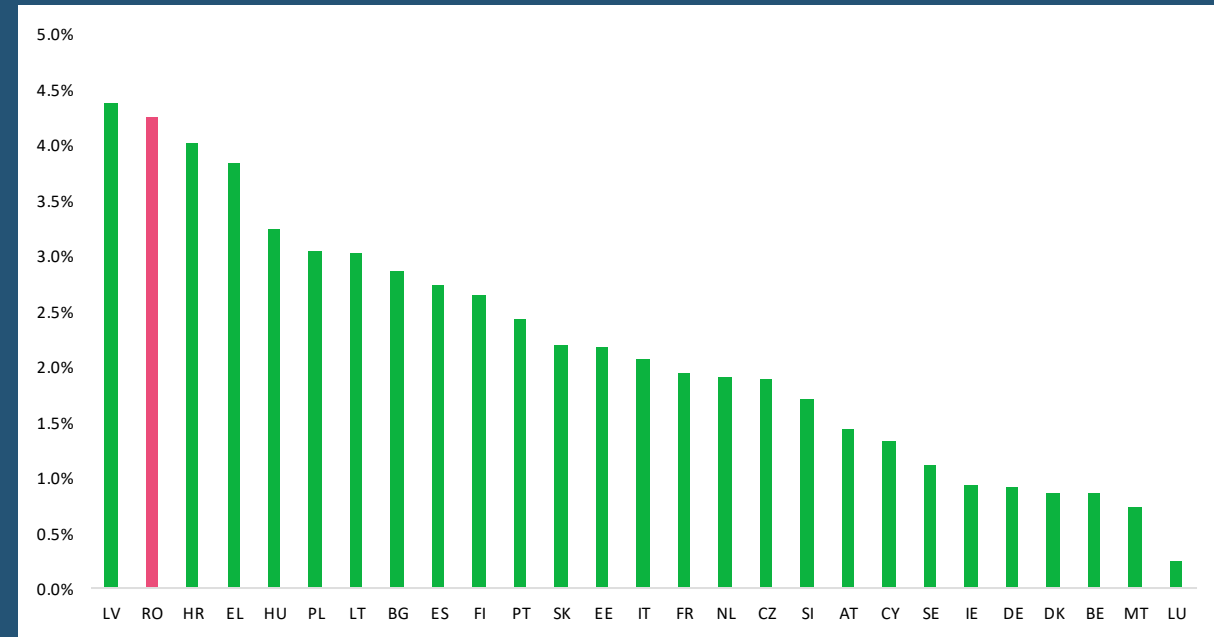
România este pe locul cinci în UE la suprafața agricolă

Primele 10 țări din UE după suprafața agricolă utilizată (hectare)

- În 2020, în UE existau 9,1 milioane de ferme, iar aproape o treime (31,8%) erau în România.
- În România, dimensiunea medie a unei ferme era de 4,4 ha față de 17,1 ha în UE. În 2010, dimensiunea medie a unei ferme din România era de 3,4 ha.

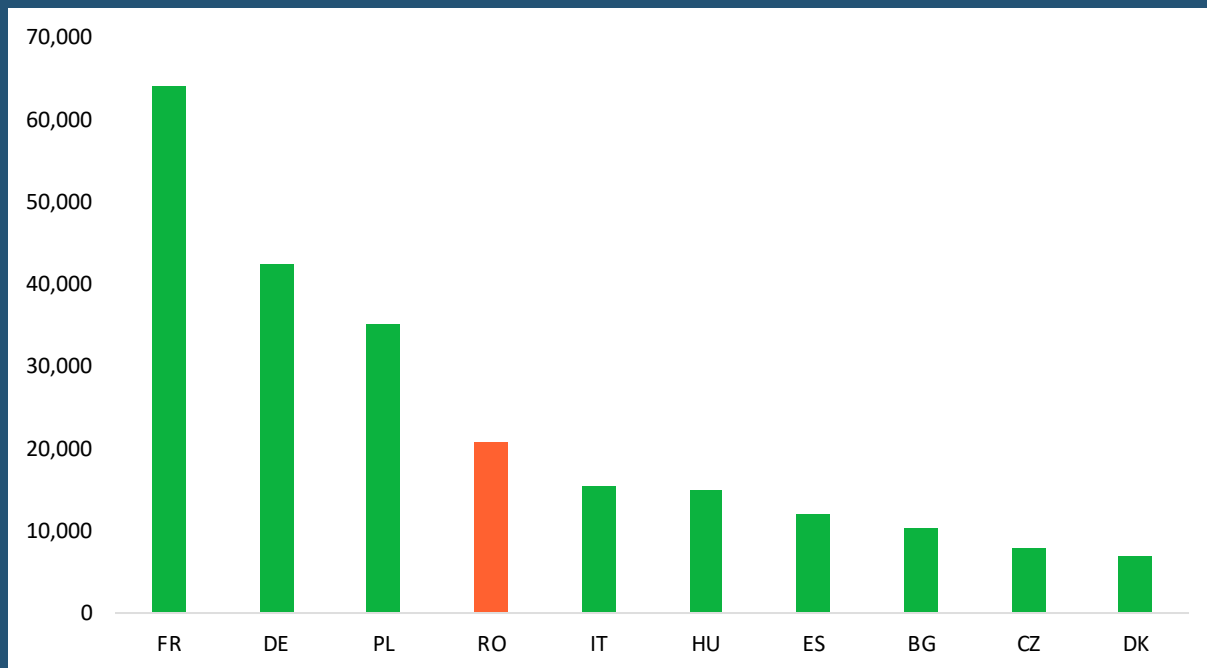
Ponderea valorii adăugate brute din agricultură în totalul economiei (date 2023)

- Valoarea adăugată brută în agricultură a scăzut la 4,2% din totalul economiei în 2023, de la ~20% în 1995, în timp ce ponderea serviciilor în valoarea adăugată brută s-a apropiat de norma europeană.

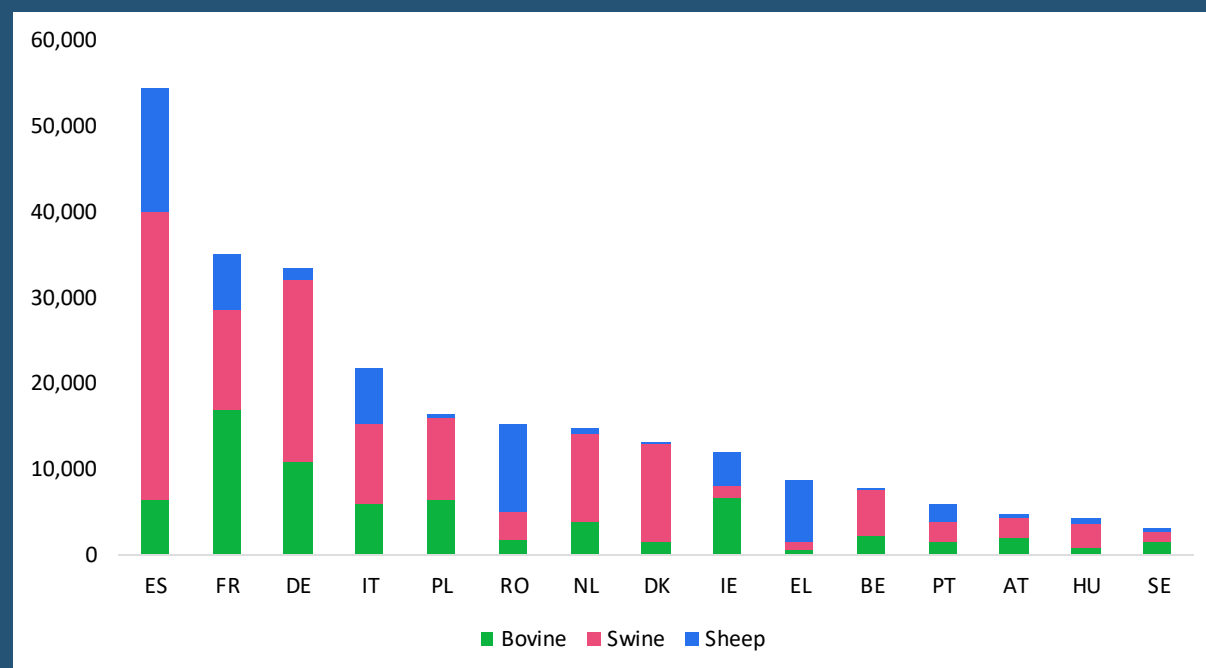
România este printre cei mai mari producători de cereale din Europa

Producția de cereale în principalele țări ale UE (date 2023, 1 000 t)

- În România, avem suprafețe mari cultivate cu porumb și grâu, iar **floarea-soarelui este principala cultură industrială**.

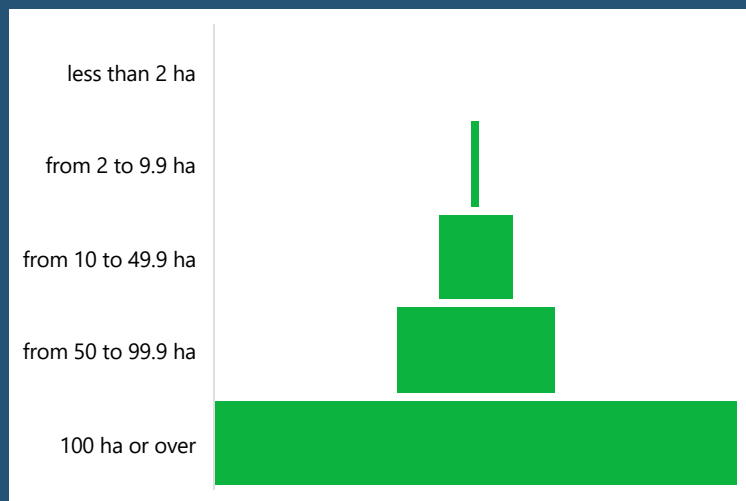
Populația animală în principalele țări ale UE (date 2023, mii animale)

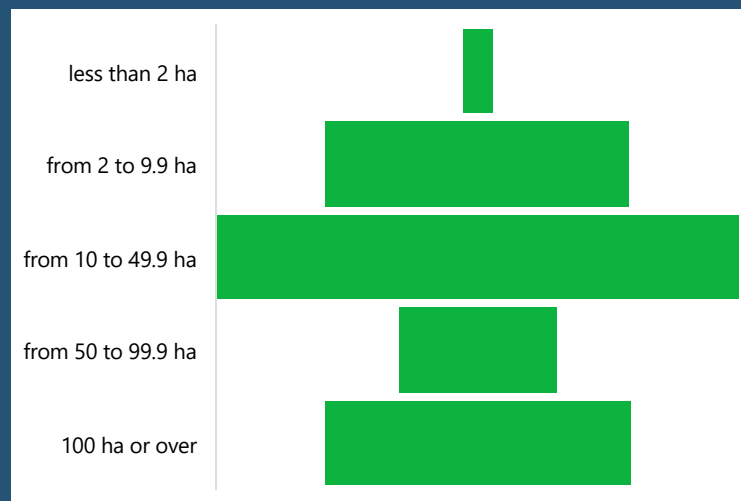
- România are un **efectiv de ovine important**, care reprezintă principalul produs de export către țările din afara UE, însă avem o **poziție mai slabă în ceea ce privește alte animale** cu cerere mare pe piețele europene de consum.

Productivitatea este afectată de fragmentarea proprietății: fermele românești sunt fie prea mici, fie prea mari

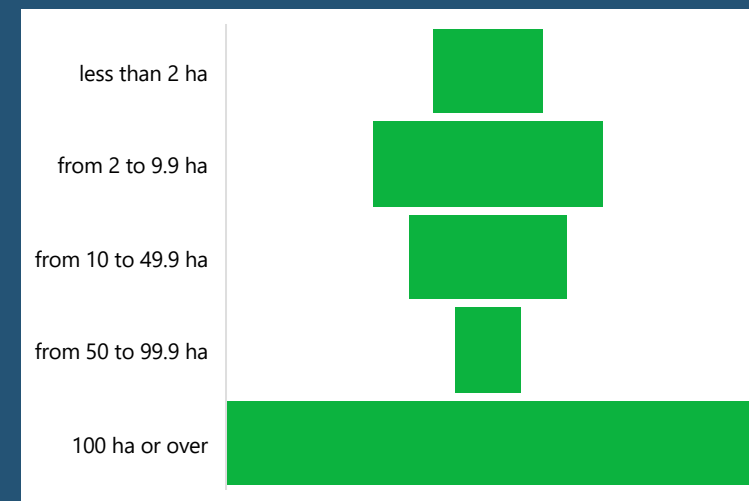
Suprafața agricolă utilizată în funcție de mărimea exploatației în Franța

Suprafața agricolă utilizată în funcție de mărimea exploatației în Polonia

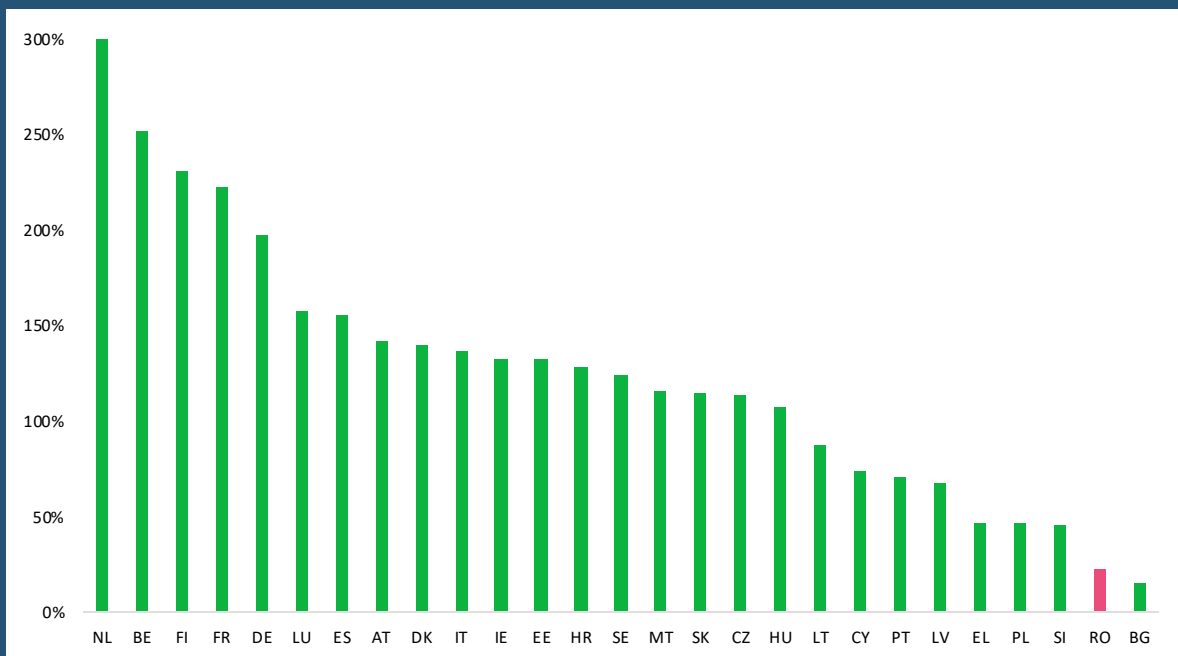
Suprafața agricolă utilizată în funcție de mărimea exploatației în România

- Lipsește segmentul de mărime medie din structura fermelor românești, care este puternic reprezentat în Polonia, sau în puterea agricolă a UE, Franța.
- În octombrie 2024, dintr-un total de 9,54 milioane ha de teren agricol eligibil pentru subvenții UE, **7,92 milioane ha (82%)** erau înregistrate în cadrul proiectului de cadastru finanțat de UE.
- Zona rurală din România rămâne puțin atractivă pentru tineri, din cauza infrastructurii deficitare în educație, sănătate și agrement. **Forța de muncă din agricultură este îmbătrânită, iar acest sector nu reprezintă o opțiune prioritară de carieră pentru tinerii români.**

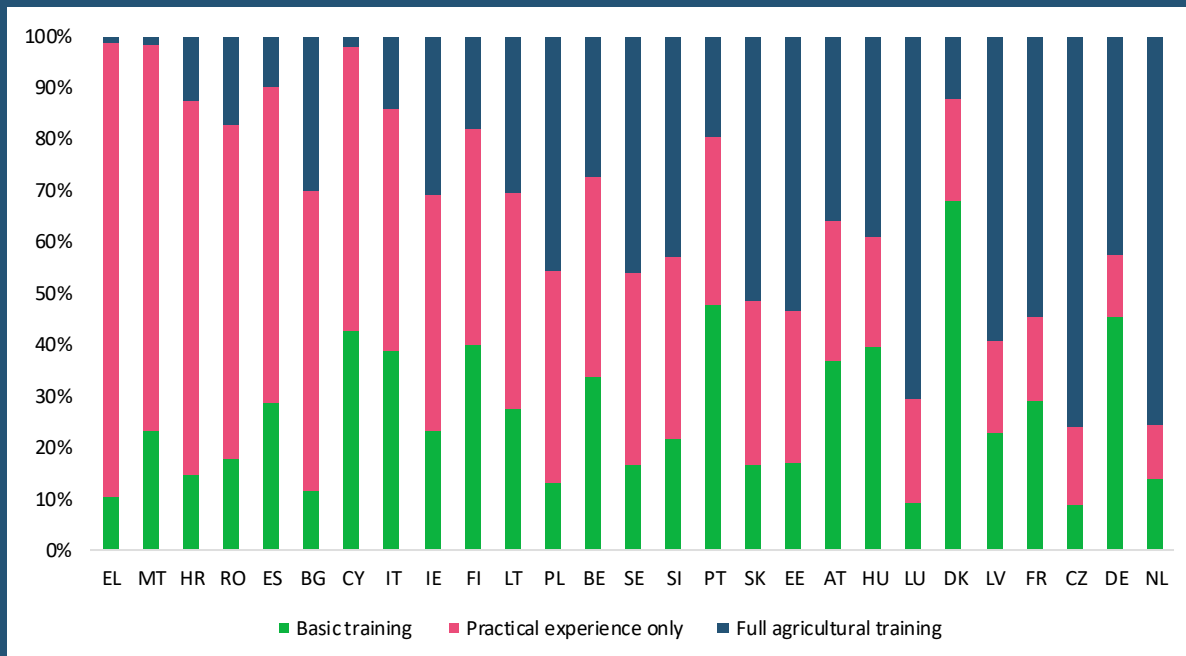
Productivitatea forței de muncă în agricultură este scăzută

Valoarea adăugată brută pe loc de muncă în agricultură, % din media UE

- În 2023, valoarea adăugată brută pe persoană angajată în agricultură reprezenta doar 23% din media UE27.
- Productivitatea scăzută a forței de muncă se datorează, printre altele, unui nivel ridicat în mod artificial al ocupării: din 1,77 milioane de persoane ocupate în agricultură, 1,54 milioane erau lucrători independenți și doar 230.000 angajați.

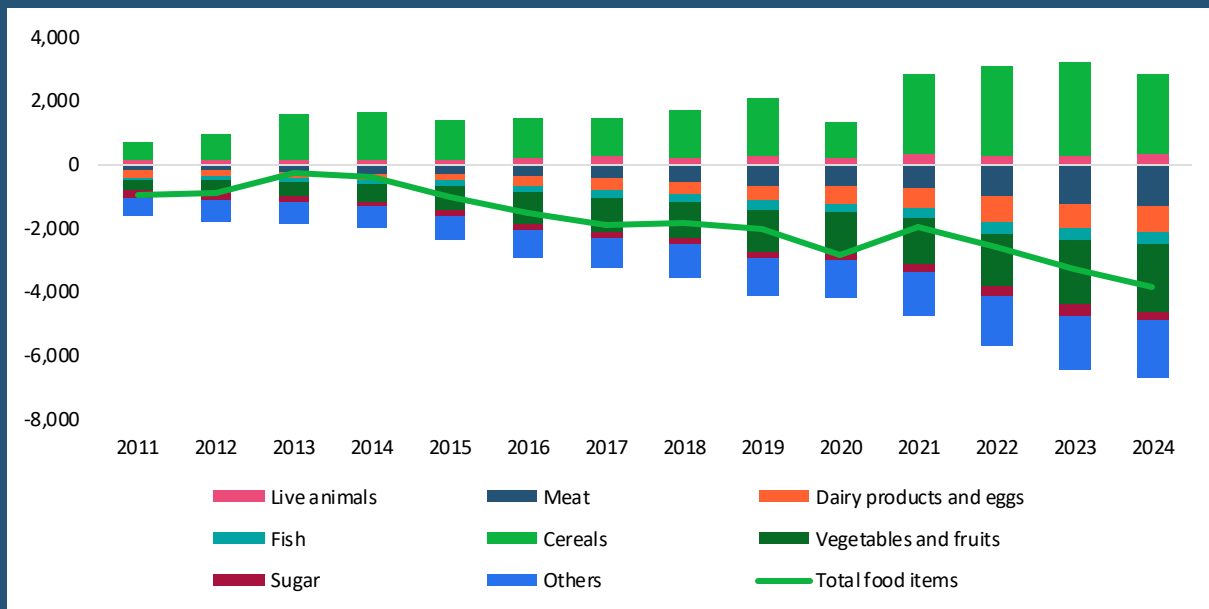
Utilizarea suprafeței agricole prin formarea administratorilor de exploatații

- În România, 83% din terenul agricol utilizat este administrat de fermieri cu pregătire de bază sau experiență practică, în timp ce 17% este gestionat de cei care au o formare agricolă completă.
- În Franța și Polonia, proporția fermierilor cu experiență practică sau pregătire de bază este comparabilă cu cea a celor care dețin o educație agricolă completă.

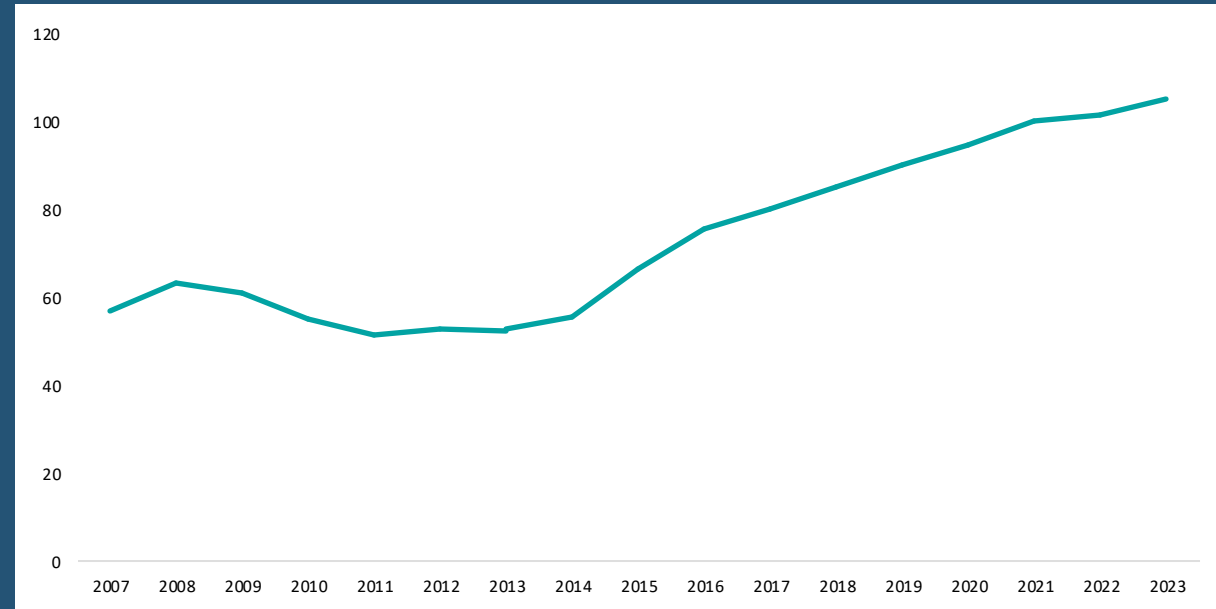
Cerealele constituie principalul segment al exporturilor de produse alimentare, având un rol esențial în echilibrarea comerțului exterior cu alimente în anii în care recolta este superioară mediei.

Balanța comercială pe principalele categorii de produse alimentare (mn EUR)

- **Deficitul comercial pentru produsele alimentare a ajuns la 3,3 miliarde de euro în 2023** (1,0% din PIB), în creștere față de un nivel marginal de 300 de milioane de euro în 2013 (0,2% din PIB).
- Această situație se datorează **dezechilibrului cronic între oferta și cererea internă de alimente procesate, precum și de fructe și legume proaspete.**

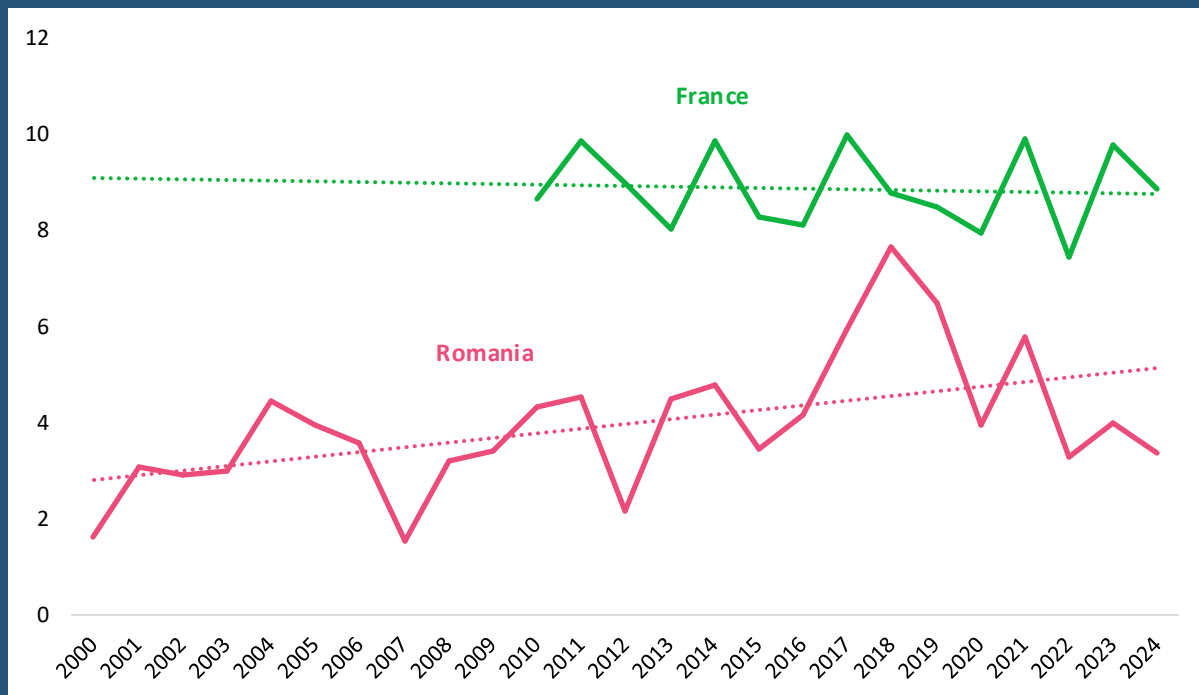
Volumul vânzărilor cu amănuntul de alimente, băuturi și tutun (indice 2021=100)

- Cererea consumatorilor pentru produsele alimentare a fost impulsionată și de politicile fiscale adoptate de guvern după 2014, care a dus la **dublarea volumului vânzărilor cu amănuntul de produse alimentare, în termeni reali, între 2014 și 2023.**

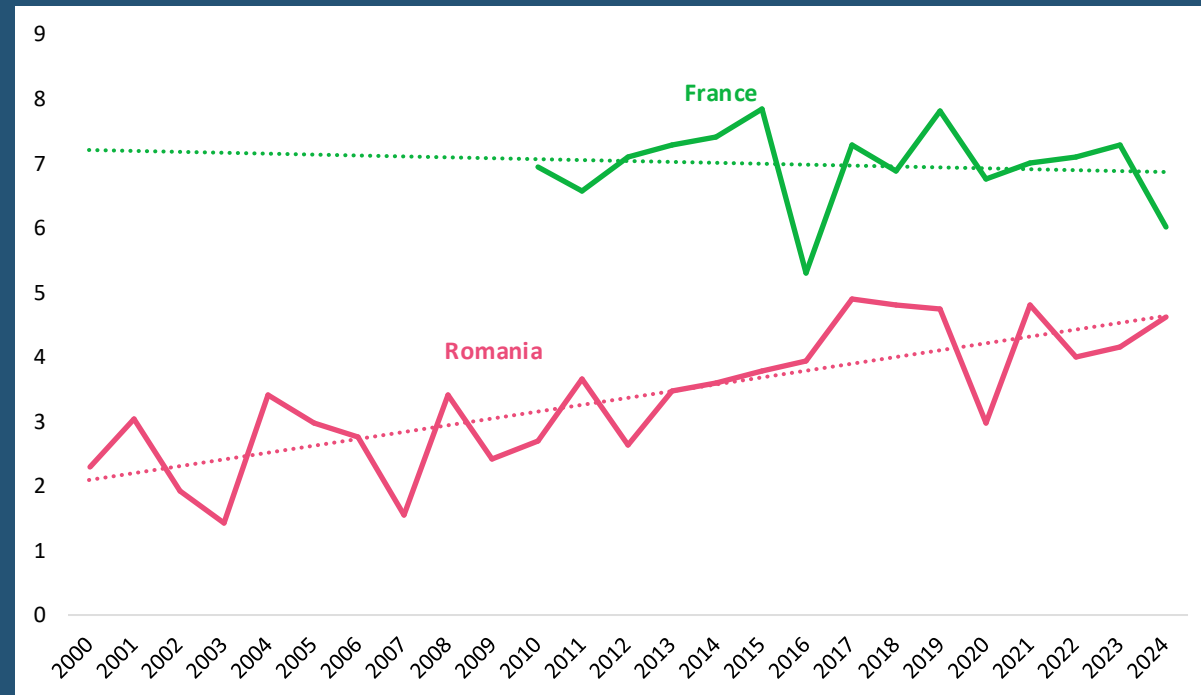
Randamentele pe hectar au început să se apropie treptat de nivelul țărilor performante din UE în domeniul agriculturii

Randamentul pe hectar pentru porumb (tone/ha)

- Randamentele pe hectar la cereale s-au dublat în ultimele două decenii, pe măsură ce investițiile au crescut productivitatea.
- Condițiile meteorologice încă influențează nivelul recoltelor de cereale, deși situația s-a ameliorat în ultimii ani.

Randamentul pe hectar pentru grâul comun (tone/ha)

- Progresele viitoare depind de comasarea micilor ferme în **exploatații agricole de dimensiuni medii și mari**, de **modernizarea infrastructurii de irigații** și de îmbunătățirea pregătirii angajaților în agricultură.

Provocări și oportunități pentru agricultura din România

Schimbările climatice, efect de domino în agricultură

Scăderea randamentului.

Până în 2050, **producția agricolă globală ar putea scădea cu până la 10-25% în anumite regiuni**, cu consecință directă asupra stabilității piețelor și în prețurile alimentelor la nivel global.

Creșterea cererii de irigații și utilizarea apei.

În 2050, cererea de apă pentru agricultură ar putea crește cu 40-50%, ceea ce ar duce la o **creștere cu 20-30% a costurilor suplimentare pentru irigații și resurse de apă**, în zonele aride și semi-aride, inclusiv în anumite părți din România.

Risc de degradare a solului și pierdere de teren arabil.

România pierde anual 1.000 de hectare de teren arabil din cauza deșertificării din sudul țării. Restaurarea implica **costuri suplimentare, inclusiv cheltuieli cu fertilizatori și metode de refacere a solului**, care ar putea crește costurile de producție cu 15-25%.

Creșterea incidenței dăunătorilor și bolilor.

Temperaturile mai ridicate și precipitațiile pot favoriza apariția dăunătorilor, iar costurile pentru **protejarea culturilor ar putea crește cu până la 50% până în 2050.**

Criza demografică, dublă provocare pentru România

Până în 2050, **populația lumii va crește cu 2 miliarde de persoane, la 9,7 miliarde**, în timp ce populația României va ajunge la **16 milioane de locuitori, cu aproape 3 milioane mai puțin**, în proporție de 77% prin scăderea naturală și 23% prin migrație netă negativă.

Agricultura 4.0, oportunități moderne de carieră pentru tineri

Adopția agriculturii de precizie.

În 2020, aproximativ 6% dintre fermele din UE foloseau tehnologii de agricultură de precizie. Astăzi, în țările din Europa de Vest, **peste 30% dintre fermele mari utilizează deja cel puțin o tehnologie digitală avansată**, cum ar fi managementul automatizat al irigațiilor sau analiza big data pentru optimizarea producției.

Creșterea pieței IoT în agricultură.

Piața IoT în agricultură din Europa a fost evaluată la aproximativ 6,76 miliarde USD în 2023 și se estimează că va avea o **rată de creștere de peste 12,02% în perioada de prognoză 2024-2032**. Global, piața este evaluată la 20,14 miliarde USD și va ajunge la 71,92 miliarde USD până în 2033.

Creșterea pieței roboților agricoli.

Piața europeană a roboților agricoli a atins 2,5 miliarde USD în 2023, iar până în 2032 se așteaptă să ajungă la 7,9 miliarde USD, cu o rată de creștere anuală compusă de 12,9%.

Dezvoltarea lanțurilor valorice complete pentru o agricultură competitivă, de la fermă la raft

- ❑ Lanțurile valorice complete ar putea adăuga **până la 1,5 miliarde de euro anual în valoare adăugată**, prin captarea mai eficientă a etapelor de procesare și distribuție.
- ❑ Reducerea pierderilor post-recoltare cu **până la 20-30%**, potrivit estimărilor FAO, ar duce la **economii de peste 500 milioane de euro anual în România**.
- ❑ Susținerea economiei locale și reducerea dependenței de importuri de produse procesate prin crearea a **peste 100.000 de locuri de muncă în zonele rurale**.

Studiu de caz pe industria alimentară – România vs. Polonia

Statistici pentru întreprinderile din industria alimentară, cod NACE 10 (date din 2022)

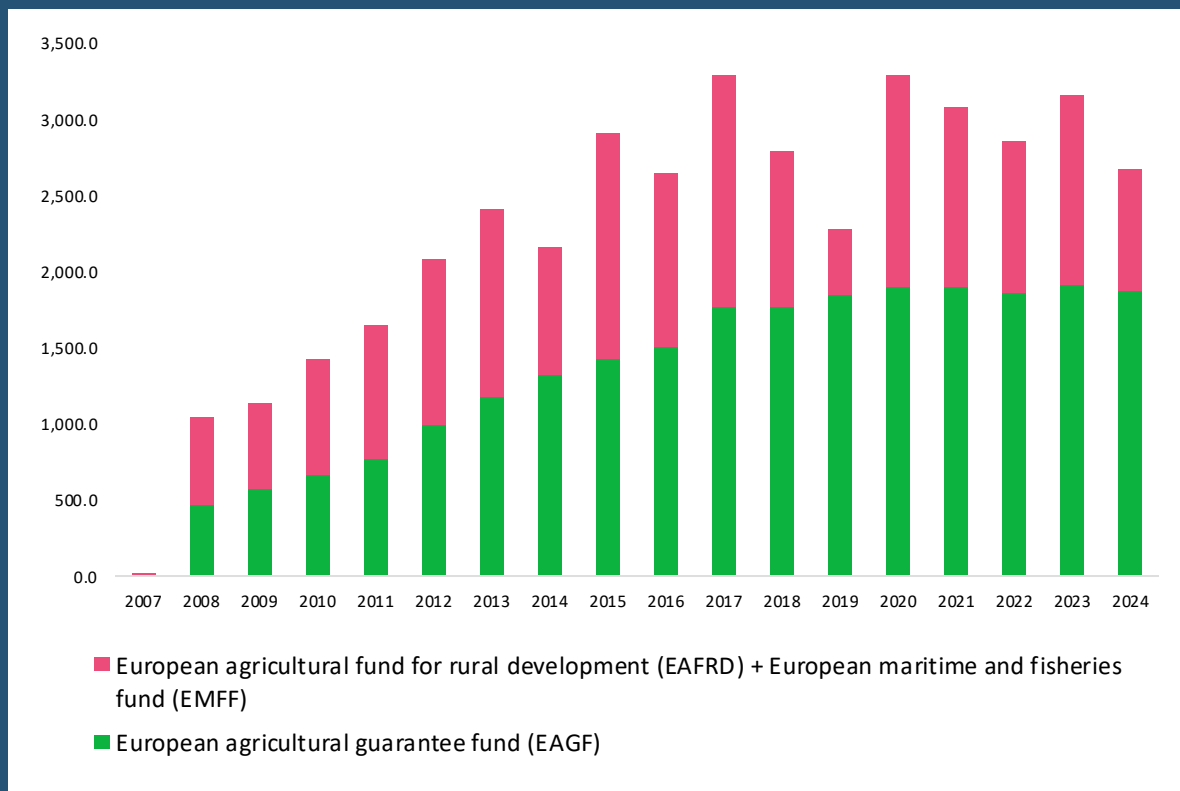
	Polonia	România	Delta	Comentarii
Numărul de întreprinderi	18,380	13,033	+41.0%	Distribuția dimensiunii întreprinderilor este relativ similară: 93% dintre întreprinderile din Polonia și 96% dintre întreprinderile din România au mai puțin de 50 de angajați.
Numărul de angajați	424,383	160,080	+165.1%	Cea mai mare diferență în ceea ce privește numărul de angajați poate fi observată în cazul întreprinderilor mari (companii care angajează 250 de persoane sau mai mult).
Valoarea adăugată per angajat	33,640 EUR	16,080 EUR	+109.2%	
Cifra de afaceri netă	90.5 EUR bn	16.8 EUR bn	+440.1%	Cea mai mare diferență în ceea ce privește cifra de afaceri poate fi observată în cazul întreprinderilor mari (companii care angajează 250 de persoane sau mai mult). Companiile poloneze mari par să fie capabile să își valorifice mai bine dimensiunea și să își extindă baza de clienți prin exporturi.
Ponderea cheltuielilor cu beneficiile angajaților în producție	8.9%	13.1%	-4.2pp	Companiile mici din România sunt împovărate de costurile cu personalul după creșteri semnificative ale salariului minim.
Rata brută de operare*	7.8%	4.5%	+3.3pp	Companiile poloneze din industria alimentară sunt mai eficiente decât companiile românești. Eficiența crește odată cu dimensiunea companiei în România, în timp ce în Polonia este relativ constantă între categoriile de dimensiuni.
Balanta comercială, alimente și animale vii (2023)	+16.1 EUR bn (2.2% of GDP)	-3.3 EUR bn (-1.0% of GDP)		Discrepanța cronică între oferta și cererea internă de alimente procesate și fructe și legume proaspete.

Finanțarea agriculturii din România

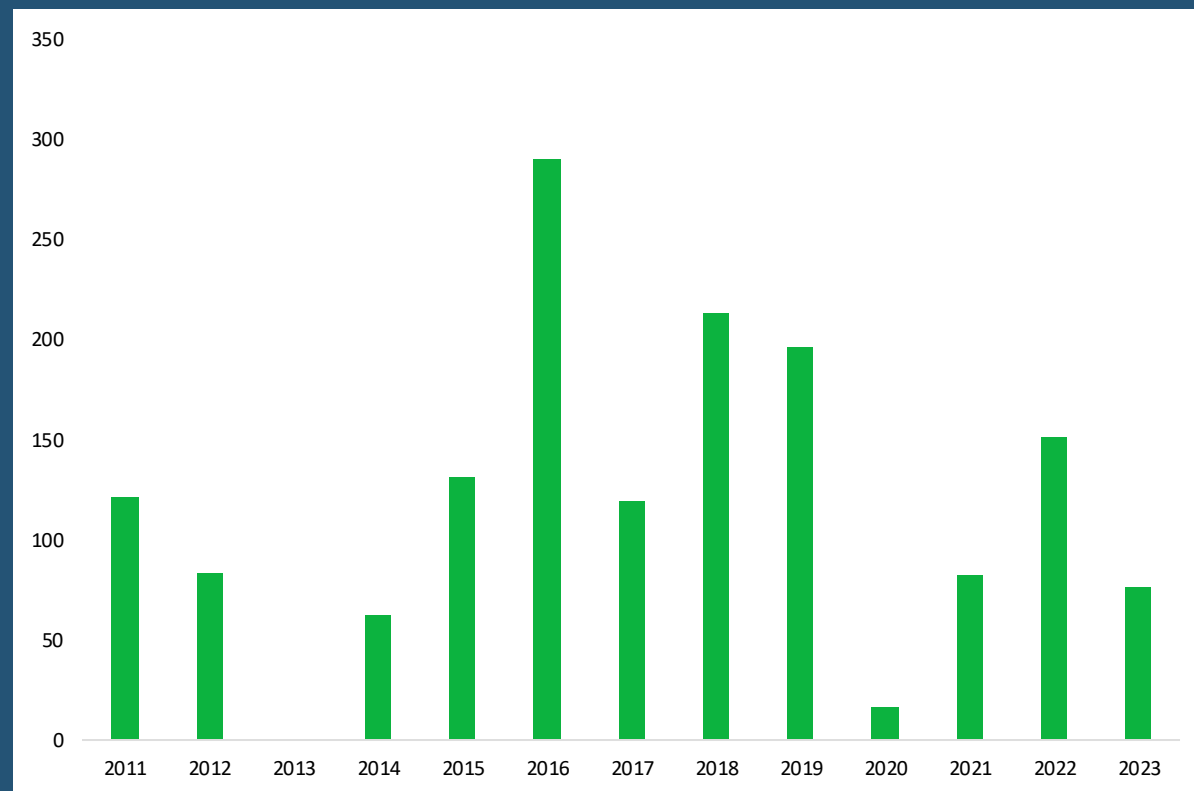
Finanțarea agriculturii depinde în mare măsură de fondurile UE

Intrări anuale de fonduri agricole UE (mil. EUR)

Din 2007 și până în prezent, **România a primit fonduri europene pentru agricultură în valoare de peste 40 de miliarde EUR**, devenind unul dintre principalii beneficiari ai Politicii Agricole Comune a UE.

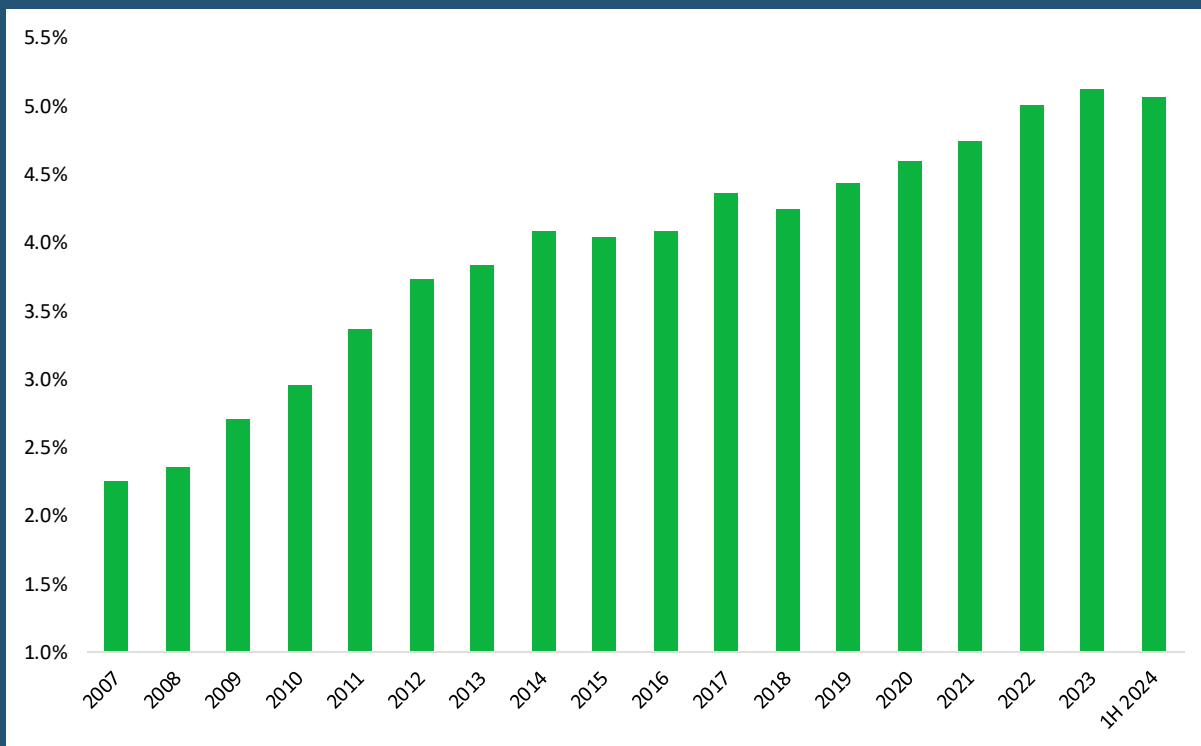
Intrări anuale de ISD în agricultură (mil. EUR)

Stocul de investiții străine directe (ISD) în agricultură a fost de 2,2 miliarde EUR în 2023. Spre deosebire de intrările de fonduri UE, care au fost relativ stabile de-a lungul anilor, intrările de ISD în agricultură au fost volatile. Intensitatea ISD în agricultură este mai redusă decât în alte sectoare.

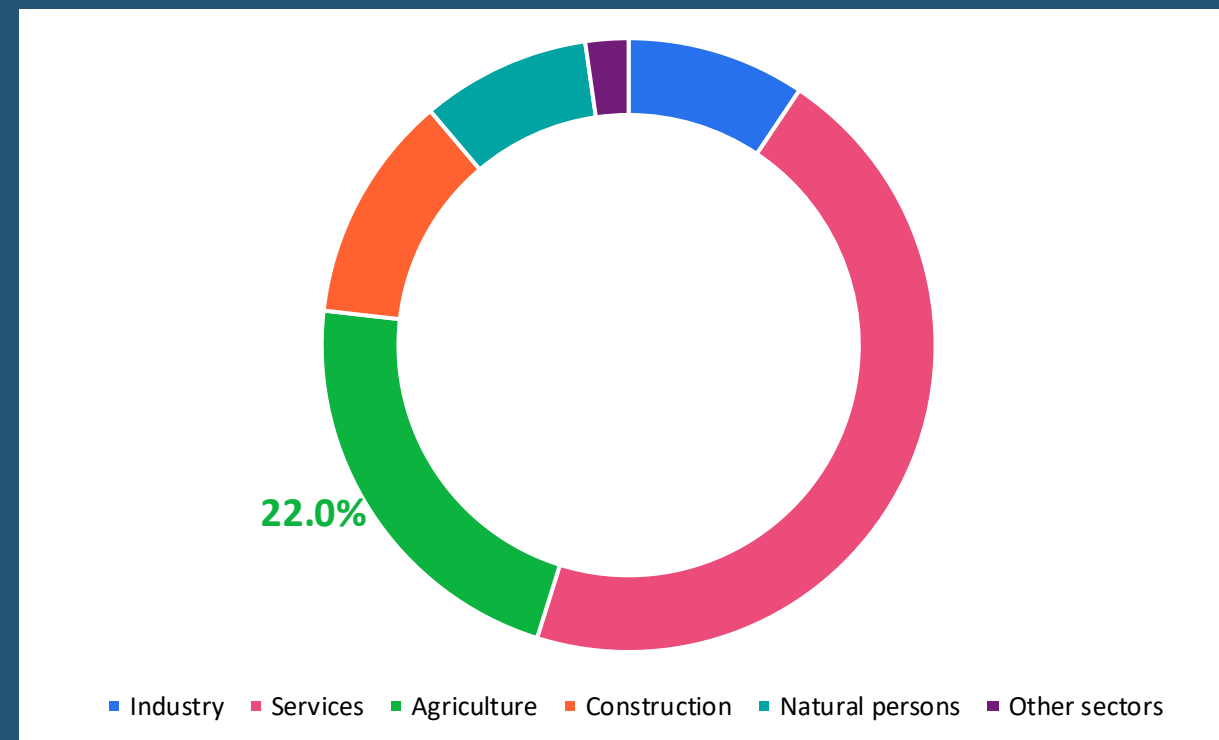
Băncile locale sunt mai deschise în a-și asuma riscuri în sectorul agricol

Băncile locale sunt mai dispuse să își asume riscuri în agricultură

Ponderea creditelor bancare acordate companiilor din agricultură a crescut la 5,1% în 2024, față de 2,3% în 2007, și s-a apropiat de ponderea valorii brute în agricultură în economia totală.

Creditele acordate de instituțiile financiare nebancare, iunie 2024

Instituțiile financiare nebancare sunt puternic orientate spre finanțarea agriculturii: creditele acordate companiilor din agricultură reprezintă 22,0% din totalul creditelor, iar agricultura ocupă locul al doilea după servicii.

Viitorul agriculturii globale începe din România!
Viitorul agriculturii globale începe cu
dumneavoastră!

Economia României crește când
**COLABORĂM ȘI INVESTIM
ÎN AGRICULTURĂ!**

